

Voor outer en heerd

Tweehonderd jaar geleden begon de Boerenkrijg

Op 12 oktober 1798 legde een deurwaarder in het Oost-Vlaamse Overmere beslag op de spulletjes van een onwillige belastingplichtige. De man had de zware Franse belastingen niet kunnen betalen en moest boeten. Voor de moegetergde inwoners van het dorpje de druppel die de emmer deed overlopen en een woedende menigte verjoeg de deurwaarder en de andere republikeinse functionarissen uit het dorp.

Traditioneel wordt dit voorval beschouwd als het begin van wat de Fransen als *L'insurrection de l'An VII* zouden omschrijven, maar wat in ons land bekend werd als de Boerenkrijg. Want het incident in Overmere dijde uit tot een opstand die de negen nieuwe noordelijke departementen van de Franse republiek deed opschrikken. Al vlug nam ook de plattelandsbevolking in Klein-Brabant, het Hageland en de Kempen, maar ook in de Waalse gewesten de wapens op. Forten werden bezet, steden veroverd. De Franse regering moest troepen uit andere delen van het rijk aanvoeren om de opstand de kop in te drukken. De *Brigands* trokken zich terug in de Kempen en na 55 dagen stierf de Boerenkrijg rond Hasselt.

Honderd jaar geleden zorgde de Boerenkrijg voor een fikse opstoot van nationalisme en haastten de kerk en flaminganten zich om het gebeuren te recupereren als een katholieke, Vlaamse revolutie tegen de boosaardige, Franse bezettingsmacht. Het was toen dat de strijdkreet *Voor outer en heerd* opgeld begon te maken. Daarmee werd fluks voorbijgegaan aan de haat die allerlei hervormingen, belastingen en militiewetten hadden opgewekt.

Vandaag wordt een evenwichtiger beeld van het gebeuren opgehangen, al ergeren sommigen zich nog aan wat zij de 'minimalisering' en de 'boycot' van de Boerenkrijg noemen. Feit is dat er ook tweehonderd jaar na Overmere en Hasselt geen sprake is van een nationale herdenking en dito eerbetoon voor de Brigands. Het vergoten bloed is opgedroogd. Sommige wonden schrijnen nog.

Opeisingen door Franse troepen: de bevolking van het huidige België was moegetergd. (Foto's: HBvL en JHS)

De Kempen in vuur

WESTERLO - In het fraaie historische kader van de abdij van Postel werd onlangs de nagelnieuwe studie *Voor outer en heerd. De Boerenkrijg in de Antwerpse Kempen* voorgesteld. Het werkstuk van Jan Goris, Fred Stevens, Karel Veraghtert en Marcel Gielis schetst een interessant beeld van de voorgeschiedenis, het verloop, de impact en de afwikkeling van de Boerenkrijg. Uiteraard met de nadruk op de Antwerpse Kempen, waar enkele dramatische hoofdstukken van het drama van de Brigands werden geschreven. De boerenleiders worden voor het voetlicht geplaatst, het licht van de mythes gedimd. De illustraties zijn fraai, de historische toon ernstig. Boeiend.

Jan Goris, Fred Stevens, Karel Veraghtert en Marcel Gielis, *Voor outer en heerd. De Boerenkrijg in de Antwerpse Kempen*, Brepols, 243 blz.

Davidfonds in het geweer

LEUVEN - Net als 100 jaar geleden besteedt het Davidfonds veel aandacht aan de Boerenkrijg. Op zaterdag 17 oktober organiseert het cultuurfonds in Mechelen een colloquium over de Boerenkrijg van 1798. Geen toeval, want in Mechelen werden in oktober 1798 41 personen door de Fransen gefusilleerd omwille van hun (vermeende) deelname aan de aanval van de Brigands op Mechelen. Tijdens het colloquium wordt ingegaan op vragen als 'Was de Boerenkrijg van 1798 meer dan enkele lokale opstootjes?' 'Bestond het leger uit boeren?' 'Was deze anti-Franse strijd wel een Vlaamse strijd?' 'Wat was het verschil met gelijkaardige reacties in het buitenland op de Franse bezetting?'. Professor Jan Roegiers van de KU Leuven, professor Luc François van de Universiteit Gent en Annelies Lernout pogen hierop een antwoord te geven.

Diezelfde Luc François stelt nu dinsdag 13 oktober zijn langverwachte boek 'De Boerenkrijg, twee eeuwen feiten en fictie' voor in de gebouwen van de KBC in Leuven.

«Een echte boycot»

«Omdat de herdenking van 175 jaar Boerenkrijg in 1973 een en al improvisatie was, wilden ik en andere geïnteresseerden dat zoets zich in 1998 zou herhalen,» mijmert Luc De Ryck. «Wij droomden van een Boerenkrijgpad over heel Vlaanderen - wat niet veel hoeft te kosten -, ernstig studiewerk om tot hét boek over de Boerenkrijg te komen, een grote expo over de pe-

«Wie daar interesse voor

had was bijna na zwartop